

Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi

Journal of Cumhuriyet University Health Sciences Institute

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Demografik Özellikleri ile Gelecekteki Ekonomik Beklentileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

İbrahim ÇİNAR

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İzmir

Geliş Tarihi	Kabul Tarihi	Yayın Tarihi
18.02.2021	17.05.2021	30.08.2021

Özet: Bu araştırma Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin demografik verileri ile gelecekteki ekonomik beklentileri arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencileri ile 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz döneminde anket yöntemiyle online olarak uygulanmıştır. Araştırmaya 376 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonuçları ki-kare yöntemiyle SPSS 20 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin mezuniyet sonrası mesleki beklentileri, ekonomik koşul beklentileri, yurtiçi veya yurtdışında çalışma beklentileri, öğrencilerin eğitimleri esnasında öğrendiği becerilerin iş bulma konusunda diğerlerinden pozitif yönde ayracağını düşünüyor musunuz sorusu, iş olanakları beklentileri ile öğrencilerin demografik verileri arasındaki bazı değişkenlerle ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları tablolar halinde gösterilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarındaki öğrencilerin istihdamına katkı sağlayacak şekilde yeniden planlanması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Beklenti, Ekonomi, Sağlık Hizmetleri MYO.

Analysis Of The Relationship Between The Demographic Features Of Healthcare Vocational School Students And The Future Economic Expectations

Abstract: This research was carried out to determine the relationship between the demographic data of Health Services Vocational School students and their future economic expectations. The research was conducted online with the students of vocational of health school in the fall semester of the 2020-2021 academic year using a survey method. 376 students participated in the study. The research results were analyzed with the chi-square method using the SPSS 20 program. According to the results of the research, it has been determined that there are some variables between the students' professional expectations after graduation, economic conditions expectations, working at home or abroad, do you think that the skills learned during their education will distinguish them positively from others in finding a job, job opportunities expectations and students' demographic data. Research results are shown in tables. According to the results of the research, it is recommended that Health Services Vocational School's be re-planned in a way to contribute to the employment of students.

Keywords: Economics ,Expectation, Health School of Vocational

GİRİŞ

Beklenti, henüz gerçekleşmemiş bir olay ile ilgili, geçmiş deneyimler ve güncel bilgiler doğrultusunda var olan verilere bakarak bir gerçekliğin nasıl oluşacağını tahmin etme sürecidir. Bir toplumda karar alıcıların beklentileri ile gerçekleşen sonuçlar elde edilen bilgiler doğru ve tutarlı olduğunda, genelde aynı yönlü olarak ortaya çıkmaktadır (Eğilmez, 2020). Sağlık işgücünü oluşturan yetişmiş sağlık çalışanları da ellerinde var olan politikacıların ve Sağlık Bakanlığı'nın açıklamaları, atama sayıları, kendi alanlarındaki mezun sayıları, ülke ekonomisini algılayış şekilleri gibi çeşitli geçmiş ve güncel veriler aracılığıyla gelecekleri hakkında ekonomik beklentiler içerisine girebilmektedirler (Öztürk, 2017).

Sağlık işgücü çeşitli okullar tarafından yetiştirilmektedir. Bunlardan bir tanesi de Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarıdır (SHMYO). Bu okullar, üniversiteler bünyesinde sağlık teknikeri yetiştirmek amacıyla oluşturulmuş, tekniker unvanı veren kuruluşlardır (Yüksek Öğretim Kurumu Meslek Atlası, 2019). Tekniker unvanı, 3795 sayılı kanuna göre lise sonrasında 2 yıllık meslek yüksekokulu eğitimi alanlara verilmektedir. Sağlık teknikeri, Sağlık Bakanlığı veya özel sağlık kuruluşlarının çeşitli kademelerinde çalışan, temel düzeyde sağlık bilgi ve becerisini edinmiş, büro işleri ve tıbbi cihazların hazırlanması ve kullanılmasının yanı sıra hastaların ilk müdahalesi, tedavisi, rehabilitasyonu gibi çeşitli kademelerde yer alan 2 yıllık meslek eğitimi almış, meslek yüksekokulu mezunu çalışanlardır. Türkiye'de mesleki eğitimi tercih edenlerin bazı özellikleri dikkat çekmektedir. Bu okullarda okuyanların genel özellikleri incelendiğinde, sosyo-ekonomik ve eğitim düzeyi düşük ailelerden geldikleri, bir an önce eğitim alıp iş bulmak isteyenlerden oluştuğu görülür (Erdoğan ve Akın, 2016; Şen ve ark., 2016; Gümüş ve Şen, 2018; Kahya, 2020; Olğun ve Yıldırım, 2019; Taşkıran ve ark., 2020). İş beklentilerinin meslek eğitimi vermeyen okullara göre daha yüksek olduğu (Çiçek ve Ünlü, 2019), öğrencilerin iş bulma endişesini yoğun olarak yaşadıkları (Benli ve Acar, 2017; Küçük ve ark., 2019), bu nedenle daha çok iş güvencesi

sunan kamuda çalışmak istedikleri (Bardakçı, 2019; Kaval ve Gökoğlan, 2020; Taşkıran ve ark., 2020), meslek eğitimi programlarını seçim nedenlerinin (Öztürk ve ark., 2016), mesleklerini yapma istekliliklerinin (Açıkgöz, 2019; Temel ve ark., 2020), eğitim aldıkları programın ve sosyo-demografik özelliklerinin (Tuncer, 2011; Contuk ve Nas, 2019; Temel ve ark., 2020) iş bulma kaygısını etkilediği belirtilmektedir (Öztürk ve ark., 2016). Mezunlar işe girme sürecinde ve işten istedikleri geliri elde etme yönünde de sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir (Acar, 2020; Baltacı, 2020; Temel ve ark., 2020). Ayrıca meslek yüksekokulunda eğitim görenlerin ilk yıl ve son yıl iş bulma beklentilerinin değiştiği gözlenmektedir (Contuk ve Nas, 2019). Günümüz meslek yüksekokulu eğitimi alanlar daha çok Z kuşağı diye tarif edilen toplum kesiminden oluşmaktadır. Bu kesimin iyi bir ücret, terfi olanakları ve iş güvencesi peşinde koştuğu bilinmektedir (Kızıldağ ve Cansever, 2019; Gölpek ve Yıldız, 2019; Turan ve Kayıkçı, 2019). Eğitim alan öğrenciler arasında bazı programlarda gelecek beklentileri olumlu yönde (Ünlü ve ark., 2019), bazı programlarda mesleğini yapmayı düşünen öğrenci oranı ile yurt dışında çalışma istekliliğinin yüksek olduğu görülmektedir (Benli ve Acar, 2017). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarının Türkiye'de 2019 yılı yıllık gelirleri ortalamasının 37959 TL, aylık gelir ortalamasının 3163 TL olduğu belirtilmektedir (TÜİK, 2021). 2019 yılı itibarıyla Yüksek Öğretim Kurumu Meslek Atlası aracılığıyla elde edilen bilgilere göre araştırmada örneklem grubu olarak düşünülen Ağız ve Diş Sağlığı, Fizyoterapi, İlk ve Acil Yardım, Yaşlı Bakımı programlarına yerleşen öğrenci sayıları Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1. Programlara Göre Yerleşen Öğrenci Sayıları (Yüksek Öğretim Kurumu Meslek Atlası, 2019).

Program Adı	Yerleşen Öğrenci Sayısı	Doluluk Oranı
Ağız ve Diş Sağlığı	4284	%94.7
Fizyoterapi	6620	%95
İlk ve Acil Yardım	12748	%98.8
Yaşlı Bakımı (Örgün)	5450	%99
Yaşlı Bakımı (Açık)	2395	%93.4

Tablo 1'deki programlara yerleşen öğrencilerin eğitim aldığı programların istihdam durumu incelendiğinde, İlk ve Acil Yardım programında yaklaşık 50.000 mezunun atama beklediği ortalama her yıl 1000-2000 arası atama yapıldığı (Kamubiz, 2020) belirtilmektedir. Yaşlı Bakımı programında yaklaşık 35.000 mezun olduğu ve kamuda istihdamının yeterli olmadığı ifade edilmiş (Öztürk, 2019), fizyoterapistlik mesleği için 2018 yılında mezunların %50'sinin işsiz olduğu ve işsizlik oranının artmaya devam edeceği (Algun ve Düger, 2019) öngörülmüştür. Ağız ve Diş Sağlığı programı diğer programlarda olduğu gibi mezun sayıları hızla artan ancak henüz istihdam sorunu görünmeyen programlardandır. Öğrencilerin bu programlara gelme beklentilerinin sıklıkla iş bulma yönünde olması dolayısıyla öğrencilerin gelecek ekonomik beklentilerinin bilinmesi oldukça önemlidir. Bu nedenle SHMYO öğrencilerinin demografik özellikleri ile ekonomik beklentileri arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek amacıyla bu araştırma planlanmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırma, alan yazın doğrultusundaki bilgilere dayanarak oluşturulmuş anket formu aracılığıyla uygulanmıştır. Anket formu 25 çoktan seçmeli sorudan oluşmaktadır. Sorulardan 19 tanesi öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik, 6 tanesi gelecek ile ilgili beklentileri ölçmek içindir. Anket uygulanmadan önce İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Araştırmalar Etik Kurulundan etik onay alınmıştır (04.09.2020 tarihli 2020/09-12 sayılı karar). Anket Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda 1. Sınıf ve 2. Sınıf öğrencilerinin tümüne, öğrenciler ve öğretim elemanlarının haberleşmek için kullanmakta olduğu Whatsup öğrenci grupları

aracılığıyla, gerekli etik bilgilendirme yapılarak 2020-2021 güz döneminde online olarak uygulanmıştır. Uygulama öncesinde anket sorularında herhangi bir sorun olup olmadığı, anlaşılma durumu, seçeneklerin uygunluğu, önyargıların varlığı, soruların yönlendirme yapıp yapmadığı, ölçülmek istenilenle sorunun aynı amaca mı yönelik olduğu gibi değerlendirmeleri yapabilmek için en az 20 öğrenci ile online ön test yapılmış, test sonucunda herhangi bir öneri gelmemiştir. Nihai düzen sonrasında anketler tüm okula uygulanmıştır. Online anket uygulaması esnasında öğrenciler formu yalnız bir kez doldurabilmişler, anketi gönderdikten sonra tekrar düzenleyememişlerdir. Anket sorularının tümü doldurulmadan form gönderimi sağlanamamıştır. Araştırmanın sonuçları SPSS 20 programı aracılığıyla sayı-yüzde ve ki-kare analizi yardımıyla çözümlenmiştir. Araştırmanın tek merkezli olarak yapılmış olması, bu merkezde 4 programın bulunması ve Covid-19 pandemi döneminde yapılması araştırmanın kısıtlılıklarını oluşturmaktadır.

BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında araştırma sonucunda elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Tablolarda sunulan bulgular araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri (Tablo 2) ile araştırmaya katılan öğrencilerin ekonomik beklentileri (Tablo 3) arasındaki ilişkide anlamlı bulunan sonuçlardan oluşmaktadır. Anlamsız ilişki bulunan sonuçlar tablolarda gösterilmemiştir. Demografik veriler içerisinde olup da tablolarda yer almayan değişkenlerle, ekonomik beklentiler arasında herhangi bir anlamlı ilişki olmadığı söylenebilir ($p>0.05$).

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Program?	Sayı (n)	Yüzde (%)
Ağız ve Diş Sağlığı	110	29.3
Fizyoterapi	80	21.3
İlk ve Acil Yardım	123	32.7
Yaşlı Bakımı	63	16.8
Sınıf?		
1.sınıf	206	54.8
2.sınıf	170	45.2
Cinsiyet?		

Kadın	256	68.1
Erkek	120	31.9
Yaş?		
17-21	328	87.2
22 ve üstü	48	12.8
İkamet durumunuz?		
Ailem eğitim aldığım şehirde yaşamıyor	252	67.0
Ailemle birlikte eğitim aldığım şehirde yaşıyorum	124	33.0
Anne eğitim düzeyi?		
İlköğretim ve altı	301	80.1
Lise	58	15.4
Üniversite (Önlisans, Lisans, Yüksek Lisans)	17	4.5
Baba eğitim düzeyi?		
İlköğretim ve altı	218	58
Lise	103	27.4
Üniversite (Önlisans, Lisans, Yüksek Lisans)	55	14.6
Anne-Babanızın evlilik durumu?		
Evli	347	92.3
Boşanmış	29	7.7
Anne-Babanın yaşama durumu?		
Annem sağ babam vefat etti	16	4.3
Annem vefat etti babam sağ	2	0.5
İkisi de sağ	357	94.9
İkisi de vefat etti	1	0.3
En uzun yaşanılan yerleşim yeri?		
Köy	77	20.5
İlçe	113	30.1
İl	186	49.5
Kardeş sayınız?		
1-2	200	53.2
3-4	102	27.1
5 ve üzeri	59	15.7
Yok	15	4.0
Ailenizin gelir durumu?		
Gelirimiz giderimizden az	134	35.6
Gelirimiz giderimize denk	214	56.9
Gelirimiz giderimizden fazla	28	7.4
Ailenizde çalışan kişi sayısını belirtiniz?		
0	28	7.4
1	219	58.2
2	102	27.1
3	21	5.6
4 ve üstü	6	1.6
Üniversite eğitiminiz esnasında eğitim masraflarınızı nasıl karşılıyorsunuz?		
Ailem + Burs/Kredi	57	15.2
Ailem	187	49.7
Burs/Kredi	42	11.2
Kendim + Burs/Kredi	15	4.0
Kendim	43	11.4
Diğer	13	3.5
Üniversite eğitiminiz esnasında gelir getirici bir işte çalışıyor musunuz?		
Kamu çalışanıyım	10	2.7
Kendime ait işyerim var	6	1.6
Özel sektörde tam zamanlı çalışıyorum	7	1.9
Özel sektörde yarı zamanlı çalışıyorum	38	10.1
Çalışmıyorum	315	83.8
Üniversite yaşamınızda yaklaşık olarak aylık harcamanız ne kadardır?		
0-500 TL	111	29.5
501-1000 TL	159	42.3
1001-1500 TL	61	16,2
1501-2000 TL	29	7,7
2001-2500 TL	10	2,7
2501 TL ve üzeri	6	1,6
Üniversite tercih sebebinizi belirtiniz?		
Ailemin isteği doğrultusunda	17	4.5
Eğitim almak istediğim bölüm olduğu için	226	60.1

Hatalı tercih yaptım	11	2.9
İş garantisi olduğu için	48	12.8
Sınav puanım bu bölüme yettiği için	64	17.0
Üniversite mezunu olmak istediğim için	10	2.7
Yeniden üniversite tercih hakkınız olsaydı eğitim aldığınız programı yeniden tercih eder miydiniz?		
Evet	193	51.3
Hayır	75	19.9
Kararsızım	108	28.7
Ailenizde sağlık çalışanı var mıdır?		
Evet	57	15.2
Hayır	319	84.8
Toplam	376	100

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ekonomik Beklentileri

Mezun olduktan sonra çalışma şeklinizin nasıl olmasını bekliyorsunuz?	Sayı (n)	Yüzde (%)
Kamu çalışanı olacağım	246	65.4
Kendi işimin sahibi olacağım	30	8.0
Özel sektörde çalışacağım	57	15.2
İşsiz kalacağım	43	11.4
Mezuniyet sonrası mesleki beklentiniz nedir?		
Eğitimimi arttırıp mesleğimle ilgili kariyer yapmak istiyorum	163	43.4
Mezun olduğum program dışında bir iş yapmak istiyorum	35	9.3
Mezun olduğum programla ilgili bir iş yapmak istiyorum	178	47.3
Eğitim aldığınız programla ilgili mezuniyet sonrasında iş olanaklarına ilişkin düşünceniz nedir?		
İş olanakları artacak	155	41.2
İş olanakları azalacak	86	22.9
İş olanakları değişmeyecek	135	35.9
Size mezuniyet sonrası yurtiçi veya yurtdışı çalışma şansı verilseydi tercihiniz ne olurdu?		
Yurtiçinde çalışırdım	120	31.9
Yurtdışında çalışırdım	212	56.4
Kararsızım	44	11.7
Eğitiminiz esnasında öğrendiğiniz becerilerin sizi iş bulma konusunda diğerlerinde pozitif yönde ayırtıracığını düşünüyor musunuz?		
Evet	285	75.8
Hayır	36	9.6
Kararsızım	55	14.6
Mezuniyet sonrasında eğitim aldığınız mesleği yaptığınızda ekonomik koşullarınızın nasıl olacağını beklemektesiniz?		
İyi	77	20.5
Orta	268	71.3
Kötü	31	8.2
Toplam	376	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri Tablo 2 aracılığıyla gösterilmektedir. Tablo 2'ye göre, araştırmaya [n=123 (%32.7)] öğrenci ile en çok İlk ve Acil Yardım Programı öğrencilerinin katılım gösterdiği görülürken, 1. sınıfların [n=206 (%54.8)], 2. sınıflara göre, kadınların [n=256 (%68.1)], erkeklere göre daha fazla katılım gösterdiği görülmektedir. 17-21 yaş grubunun [n=328 (%87.2)], 22 ve üstü yaş grubuna göre araştırmada daha fazla yer aldığı ortaya çıkarken, bu yaş grubunun fazla olmasının meslek yüksekokulunda eğitim gören öğrenci yaş aralığıyla uyumlu olduğu

düşünülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun [n=252 (%67)] şehir dışında eğitim almak için İzmir'e geldiği sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin annelerin eğitim düzeyinin büyük oranda ilköğretim ve altı seviyede olduğu [n=301 (%80.1)], görülürken, babalarının eğitim düzeyinin annelerinden biraz daha yüksek olduğu ancak yine de [n=218 (%58.0)] büyük oranda ilköğretim ve altı düzeyde eğitim seviyesine sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Bu durumun Türkiye'de kız çocuklarının eğitimine erkek çocuklar kadar önem verilmemesi sonucunu doğuran

geleneksel yaklaşımlarla uyumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca meslek yüksekokuluna gelen öğrencilerin, fakültelere giden öğrencilere göre daha düşük puan aldıkları düşünüldüğünde, anne ve baba eğitim düzeyinin düşüklüğü ile sınavlardan alınan puanların ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Öğrencilerin anne-babalarının büyük oranda evli oldukları [n=347 (%92.3)] görülürken, yine büyük oranda anne ve babanın her ikisinin de sağ olduğu [n=357 (%94.9)] sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin en uzun yaşadıkları yerleşim yerinin il olduğu [n=186 (%49.5)], 1-2 kardeşi olduğu belirtenlerin [n=200 (%53.2)] sayısının diğerlerinden fazla olduğu görülmektedir. Öğrencilerin gelirlerine ilişkin sorulan sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde, [n=214 (%56.9)] öğrenci gelirleri ve giderlerinin denk olduğunu, çoğunlukla ailede çalışan sayısının 1 kişi olduğu [n=219 (%58.2)], eğitim masraflarının öğrencilerin yaklaşık yarısının sadece aileleri tarafından karşılandığı [n=187 (%49.7)], öğrencilerin büyük çoğunluğunun eğitimleri esnasında gelir getirici bir işte çalışmadıkları [n=315 (%83.8)], aylık harcamalarının sıklıkla 501-1000 TL arasında olduğu [n=159 (%42.3)] sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin üniversite tercihlerini çoğunlukla kendi istedikleri bölüme yaptıkları [n=226 (%60.1)], öğrencilerin yaklaşık yarısının tekrar üniversite tercih şansı olsaydı aynı programı tercih etmek istediği [n=193 (%51.3)], ailesinde sağlık çalışanı olmayanların [n=319 (%84.8)] sayısının oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin ekonomik beklentilerine ilişkin sorulan sorular ve yanıtları Tablo 3'de görülmektedir. Öğrenciler mezun olduktan sonra büyük oranda kamu çalışanı olmak istediklerini [n=246 (%65.4)] belirtmişlerdir. Mezuniyet sonrasında mezun oldukları programla ilgili bir iş yapmak istediğini söyleyenler [n=178 (%47.3)], az da olsa mezun olduktan sonra mesleğiyle ilgili kariyer yapmak isteyen öğrencilerden [n=163 (%43.4)] fazla sayıdadır. Her iki yanıtın uyumlu olması öğrencilerin hem mesleklerini yapmak istedikleri hem de çalışırken mesleklerinin kariyer imkânlarını değerlendirme yönünde

eğilimleri olduğunu düşündürmektedir. Öğrenciler mezuniyet sonrasında kendi alanlarıyla ilgili iş olanaklarının artacağını [n=155 (%41.2)] düşünmektedirler. Bununla birlikte mezun olduktan sonra yurtdışında çalışma imkanı olsa bunu tercih edeceklerin sayısının yüksek olduğu [n=212 (%56.4)] görülmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu aldıkları eğitimin iş bulma konusunda kendilerini diğerlerinden olumlu yönde ayıracağını [n=285 (%75.8)] ifade etmişlerdir. Mezuniyet sonrasında ekonomik durumlarının büyük oranda orta düzeyde oluşacağı [n=268 (%71.3)] beklentisi içerisindeyler. Bu sonucun ara eleman yetiştiren meslek yüksekokulu öğrencileri için beklenen bir gelişme olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri ile mezuniyet sonrasında mesleki beklentileri arasındaki ilişki Tablo 4 yardımıyla gösterilmiştir. Tablo 4'de öğrencilerin eğitim gördükleri programlar, cinsiyetleri, ikamet durumları, eğitimleri esnasında masraflarını karşılama şekilleri, üniversite tercih sebepleri ve yeniden üniversite tercih hakları olsaydı eğitim aldıkları programları tekrar seçme durumları, arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (p<0,05).

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri ile mezuniyet sonrasında yurtiçinde veya yurtdışında çalışma beklentisi arasındaki ilişki Tablo 6 yardımıyla gösterilmiştir. Tablo 6'ya göre öğrencilerin üniversite tercih sebebi ve yeniden üniversite tercih hakları olsaydı eğitim aldığı programı tekrar tercih eder miydi yanıtları ile yurtiçi ve yurt dışında çalışma beklentisi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (p<0,05).

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleriyle öğrencilerin eğitimleri esnasında öğrendiği becerilerin iş bulma konusunda diğerlerinden pozitif yönde ayıracağını düşünüyor musunuz sorusu arasındaki ilişki Tablo 7 yardımıyla gösterilmiştir. Tablo 7'ye göre öğrencilerin programları, sınıfları, üniversite tercih sebebi ve yeniden üniversite tercih hakları olsaydı eğitim aldığı programı tekrar tercih eder miydi yanıtları ile eğitimleri

esnasında öğrendiği becerilerin iş bulma konusunda diğerlerinden pozitif yönde ayıracağını düşünüyor musunuz sorusu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 8 araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri ile eğitim aldıkları alanda iş olanakları beklentileri arasındaki ilişki

gösterilmiştir. Tablo 8'e göre öğrencilerin programları, sınıfları, kardeş sayıları, üniversite tercih sebebi ve yeniden üniversite tercih hakları olsaydı eğitim aldığı programı tekrar tercih eder miydi yanıtları ile mezuniyet sonrası iş beklentileri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 4. Demografik Değişkenlerle Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Mesleki Beklentileri Arasındaki İlişki

Demografik Değişkenler	Mezuniyet sonrası mesleki beklenti			İstatistik
	Eğitimimi arttırıp mesleğimle ilgili kariyer yapmak istiyorum.	Mezun olduğum program dışında bir iş yapmak istiyorum.	Mezun olduğum programla ilgili bir iş yapmak istiyorum.	
	Sayı/Yüzde	Sayı/Yüzde	Sayı/Yüzde	X ² /Fisher's Exact
Program?				
Ağız ve Diş Sağlığı	25 (22.7)	8 (22.9)	77 (43.3)	X ² =83.930 p= 0.000
Fizyoterapi	53 (66.2)	4 (11.4)	23 (12.9)	
İlk ve Acil Yardım	46 (37.4)	7 (20.0)	70 (39.3)	
Yaşlı Bakımı	39 (61.9)	16 (45.7)	8 (4.5)	
Cinsiyet?				
Kadın	119 (73)	17 (48.6)	120 (67.4)	p=0.021
Erkek	44 (27)	18 (51.4)	58 (32.6)	
İkamet durumunuz?				
Ailem eğitim aldığım şehirde yaşamıyor	97 (59.5)	29 (82.9)	126 (70.8)	p=0.010
Ailemle birlikte eğitim aldığım şehirde yaşıyorum	66 (40.5)	6 (17.1)	52 (29.2)	
Üniversite eğitiminiz esnasında eğitim masraflarınızı nasıl karşılıyorsunuz?				
Ailem + Burs/Kredi	20 (12.3)	8 (22.9)	29 (16.3)	X ² =83.930 p= 0.001
Ailem	89(54.6)	11 (31.4)	87 (48.9)	
Burs/Kredi	18 (11.0)	3 (8.6)	21 (11.8)	
Kendim +Ailem + Burs/Kredi	4 (2.5)	7 (20)	8 (4.5)	
Kendim + Burs/Kredi	8 (4.9)	3 (8.6)	4 (2.2)	
Kendim	20 (12.3)	-	23 (12.9)	
Diğer	4 (2.5)	3 (8.6)	6 (3.4)	
Üniversite tercih sebebinizi belirtiniz?				
Eğitim almak istediğim bölüm olduğu için	100 (61.3)	5 (14.3)	121 (68.0)	p=0.000
İş garantisi olduğu için	19 (11.7)	7 (20.0)	22 (12.4)	
Sınav puanım bu bölüme yettiği için	35 (21.5)	12 (34.3)	17 (9.6)	
Diğer*	9 (5.5)	11 (31.4)	38 (10.1)	
Yeniden üniversite tercih hakkınız olsaydı eğitim aldığınız programı yeniden tercih eder miydiniz?				
Evet	78 (40.4)	2 (1.0)	113 (58.5)	p=0.000
Hayır	30 (40.0)	23 (30.7)	22 (29.3)	
Kararsızım	55 (50.9)	10 (9.3)	43 (39.8)	

X²=Ki-Kare. FE:Fisher Exact Test (Bower, 2003). *Diğer: Hatalı tercih yaptım, ailemin isteği doğrultusunda tercih yaptım, üniversite mezunu olmak istediğim için tercih yaptım.

Tablo 5. Demografik Değişkenlerle Mezuniyet Sonrasında Ekonomik Koşul Beklentisi Arasındaki İlişki

Demografik Değişkenler	Mezuniyet sonrası ekonomik koşul beklentisi			İstatistik Fisher's Exact
	İyi Sayı/Yüzde	Orta Sayı/Yüzde	Kötü Sayı/Yüzde	
Program?				
Ağız ve Diş Sağlığı	22 (28.6)	75 (28.0)	13 (41.9)	p=0.013
Fizyoterapi	15 (19.5)	61 (22.8)	4 (12.9)	
İlk ve Acil Yardım	29 (37.7)	91 (34.0)	3 (9.7)	
Yaşlı Bakımı	11 (14.3)	41 (15.3)	11 (35.5)	
Anne eğitim düzeyi?				
İlköğretim ve altı	59 (76.6)	217 (81.0)	25 (80.6)	p=0.008
Lise	18 (23.4)	38 (14.2)	2 (6.5)	
Üniversite (Önlisans, Lisans, Yüksek Lisans)	-	13 (4.9)	4 (12.9)	
Üniversite yaşamınızda yaklaşık olarak aylık harcamanız ne kadardır?				
0-500 TL	33 (42.9)	75 (28.0)	3 (9.7)	p=0.001
501-1000 TL	34 (44.2)	113 (42.2)	12 (38.7)	
1001-1500 TL	6 (7.8)	46 (17.2)	9 (29.0)	
1501 ve üzeri	4 (5.2)	34 (12.7)	7 (22.6)	
Üniversite tercih sebebinizi belirtiniz?				
Eğitim almak istediğim bölüm olduğu için	54 (70.1)	163 (60.8)	9 (29.0)	p=0.002
İş garantisi olduğu için	8 (10.4)	35 (13.1)	5 (16.1)	
Sınav puanım bu bölüme yettiği için	12 (15.6)	44 (16.4)	8 (25.8)	
Diğer*	3 (3.9)	26 (9.7)	9 (29.0)	
Yeniden üniversite tercih hakkınız olsaydı eğitim aldığınız programı yeniden tercih eder miydiniz?				
Evet	55 (71.4)	129 (48.1)	9 (29.0)	p=0.000
Hayır	7 (9.1)	56 (20.9)	12 (38.7)	
Kararsızım	15 (19.5)	83 (31.0)	10 (32.3)	

FE:Fisher Exact Test (Bower, 2003). *Diğer:Hatalı tercih yaptım, ailemin isteği doğrultusunda tercih yaptım, üniversite mezunu olmak istediğim için tercih yaptım.

Tablo 6. Demografik Değişkenlerle Mezuniyet Sonrası Yurtiçi veya Yurtdışında Çalışma Beklentisi Arasındaki İlişki

Demografik Değişkenler	Mezuniyet sonrası yurtiçi veya yurtdışında çalışma beklentisi			İstatistik Fisher's Exact
	Yurtiçinde çalışırdım Sayı/Yüzde	Yurtdışında çalışırdım Sayı/Yüzde	Kararsızım Sayı/Yüzde	
Üniversite tercih sebebinizi belirtiniz?				
Eğitim almak istediğim bölüm olduğu için	79 (65.8)	110 (51.9)	37 (84.1)	p=0.001
İş garantisi olduğu için	12 (10.0)	31 (14.6)	5 (11.4)	
Sınav puanım bu bölüme yettiği için	21 (17.5)	42 (19.8)	1 (2.3)	
Diğer*	8 (6.7)	29 (13.7)	1 (2.3)	
Yeniden üniversite tercih hakkınız olsaydı eğitim aldığınız programı yeniden tercih eder miydiniz?				
Evet	74 (61.7)	93 (43.9)	26 (59.1)	p=0.003
Hayır	19 (15.8)	53 (25.0)	3 (6.8)	
Kararsızım	27 (22.5)	66 (31.1)	15 (34.1)	

FE: Fisher Exact Test (Bower, 2003). *Diğer: Hatalı tercih yaptım, ailemin isteği doğrultusunda tercih yaptım, üniversite mezunu olmak istediğim için tercih yaptım.

Tablo 7. Demografik Değişkenlerle Öğrencilerin Eğitimleri Esnasında Öğrendiği Becerilerin İş Bulma Konusunda Diğerlerinden Pozitif Yönde Ayıracağını Düşünüyor Musunuz Sorusu Arasındaki İlişki

Demografik Değişkenler	Öğrencilerin eğitimleri esnasında öğrendiği becerilerin iş bulma konusunda diğerlerinden pozitif yönde ayıracağını düşünüyor musunuz?			
	Evet Sayı/Yüzde	Hayır Sayı/Yüzde	Kararsızım Sayı/Yüzde	İstatistik Fisher's Exact
Program?				
Ağız ve Diş Sağlığı	85 (29.8)	12 (33.3)	13 (23.6)	p=0.015
Fizyoterapi	50 (17.5)	9 (25.0)	21 (38.2)	
İlk ve Acil Yardım	104 (36.5)	7 (19.4)	12 (21.8)	
Yaşlı Bakımı	46 (16.1)	8 (22.2)	9 (16.4)	
Sınıf?				
1.sınıf	171 (60.0)	9 (25)	26 (47.3)	p=0.000
2.sınıf	114 (40.0)	27 (75)	29 (52.7)	
Üniversite tercih sebebinizi belirtiniz?				
Eğitim almak istediğim bölüm olduğu için	183 (64.2)	15 (41.7)	28 (50.9)	p=0.006
İş garantisi olduğu için	37 (13.0)	5 (13.9)	6 (10.9)	
Sınav puanım bu bölüme yettiği için	46 (16.1)	8 (22.2)	10 (18.2)	
Diğer*	19 (6.7)	8 (22.2)	11 (20)	
Yeniden üniversite tercih hakkınız olsaydı eğitim aldığınız programı yeniden tercih eder miydiniz?				
Evet	166 (58.2)	9 (25.0)	18 (32.7)	p=0.000
Hayır	42 (14.7)	17 (47.2)	16 (29.1)	
Kararsızım	77 (27.0)	10 (27.8)	21 (38.2)	

FE: Fisher Exact Test (Bower, 2003). *Diğer: Hatalı tercih yaptım, ailemin isteği doğrultusunda tercih yaptım, üniversite mezunu olmak istediğim için tercih yaptım

Tablo 8. Demografik Değişkenlerle Mezuniyet Sonrasında Öğrencilerin Eğitim Aldıkları Alanda İş Olanakları Beklentileri Arasındaki İlişki

Demografik Değişkenler	Mezuniyet sonrası iş olanakları beklentisi			
	Artacak Sayı/Yüzde	Azalacak Sayı/Yüzde	Değişmeyecek Sayı/Yüzde	İstatistik Fisher's Exact
Program?				
Ağız ve Diş Sağlığı	52 (33.5)	24 (27.9)	34 (25.2)	p=0.026
Fizyoterapi	31 (20.0)	12 (14.0)	37 (27.4)	
İlk ve Acil Yardım	43 (27.7)	40 (46.5)	40 (29.6)	
Yaşlı Bakımı	29 (18.7)	10 (11.6)	24 (17.8)	
Sınıf?				
1.sınıf	97 (62.6)	39 (45.3)	70 (51.9)	p=0.026
2.sınıf	58 (37.4)	47 (54.7)	65 (48.1)	
Kardeş sayınız?				
1-2	90 (58.1)	45 (52.3)	65 (48.1)	p=0.033
3-4	32 (20.6)	22 (25.6)	48 (35.6)	
5 ve üzeri	23 (14.8)	18 (20.9)	18 (13.3)	
Yok	10 (6.5)	1 (1.2)	4 (3.0)	
Üniversite yaşamınızda yaklaşık olarak aylık harcamanız ne kadardır?				
0-500 TL	53 (34.2)	18 (20.9)	40 (29.6)	p=0.033
501-1000 TL	70 (45.2)	34 (39.5)	55 (40.7)	
1001-1500 TL	20 (12.9)	22 (25.6)	19 (14.1)	
1501 ve üzeri	12 (7.7)	12 (14.0)	21 (15.6)	
Yeniden üniversite tercih hakkınız olsaydı eğitim aldığınız programı yeniden tercih eder miydiniz?				
Evet	103 (66.5)	30 (34.9)	60 (44.4)	p=0.001
Hayır	13 (8.4)	30 (34.9)	32 (23.7)	
Kararsızım	39 (25.2)	26 (30.2)	43 (31.9)	

Fisher Exact Test (Bower, 2003).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerin demografik özellikleri ile ekonomik beklentileri arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla alan yazın doğrultusunda anket soruları oluşturulmuştur. Anketlerin uygunluğu ön test aracılığıyla değerlendirilmiştir. Daha sonra herhangi bir sorun olmadığı görülerek öğrencilere uygulanmıştır. Anketler online olarak toplanmıştır ve SPSS 20 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Anket sonuçları sayı yüzde ve ki-kare analizleri yardımıyla değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonuçları tablolar halinde gösterilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin eğitim aldıkları programları ile mezuniyet sonrası mesleki beklentileri, mezuniyet sonrası ekonomik koşul beklentileri, eğitimleri esnasında öğrendiği becerilerin iş bulma konusunda diğerlerinden pozitif yönde ayıracağına yönelik beklentileri ve mezuniyet sonrası iş olanakları beklentileri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Yaşlı Bakımı programı öğrencilerinin mesleki beklentileri (Tablo 4) ve ekonomik koşul beklentisi (Tablo 5) diğer programlardan ayrılmaktadır. İlk ve Acil Yardım programı öğrencileri eğitimlerinin iş bulma konusunda pozitif ayrıştıracağını daha yüksek oranda benimserlerken (Tablo 7), iş olanakları konusunda ki düşünceleri (Tablo 8) diğer programlara göre farklılaşmaktadır. Bu sonuçlar mesleklere ilişkin iş beklentilerine yönelik ifadeleri destekleyici yöndedir (Algun ve Düger, 2019; Öztürk, 2019). Tüm bu sonuçlar, bazı programlar arasında gelecek beklentilerinin farklılaştığını ifade eden (Ünlü ve ark., 2019), araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin demografik özellikleri incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin anne veya babalarının eğitim düzeylerinin ilköğretim ve altı düzeyde olduğu görülmektedir (Tablo 2). Bu sonucun yapılan başka araştırmalarla (Erdoğan ve Akın, 2016; Şen ve ark., 2016; Gümüş ve Şen, 2018; Kahya, 2020; Olğun ve Yıldırım, 2019; Taşkıran ve ark., 2020) uyumlu olduğu

görülmektedir. Ebeveynlerin eğitim düzeyinin düşüklüğü ile üniversitelerdeki en alt eğitim düzeyi olan meslek yüksekokulunda eğitim görmesinin ilişkili olduğu görülmektedir. Konuyla ilgili diğer okullarda eğitim gören öğrencilerin de demografik verilerinin karşılaştırılması ve anne baba eğitim düzeyiyle üniversitede okunan bölümün ilişkisinin incelenmesi önerilebilir.

Öğrencilerin ekonomik beklentileri incelendiğinde (Tablo 3), yurt dışında çalışma istekliliklerinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir (%56.4). Bu sonuç yapılan başka bir araştırmayla (Benli ve Acar, 2017) benzerlik göstermektedir. SHMYO gibi iş imkânlarının yüksek olduğu düşünülen bir okulun öğrencilerinin büyük oranda yurt dışında çalışma isteği içerisinde olmaları dikkate değer ve farklı araştırmalarla açıklanması gereken bir konudur.

Günümüz meslek yüksekokulu eğitimi alanlar daha çok Z kuşağı diye tarif edilen toplum kesiminden oluşmaktadır. Bu kesimin iyi bir ücret, terfi olanakları ve iş güvencesi peşinde koştuğu bilinmektedir (Kızıldağ ve Cansever, 2019; Gölpek ve Yıldız, 2019; Turan ve Kayıkçı, 2019). Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin %43.4'ü kendi mesleklerinde kariyer yapmak isterken, %47.3'ünün eğitim gördükleri programda çalışmak istedikleri görülmüştür (Tablo 3). Bu sonuçla öğrencilerin kendi mesleklerinde çalışırken kariyer olanaklarını da kullanmak istedikleri şeklinde yorumlanabilir. Z kuşağı içerisinde yer alan SHMYO öğrencilerinin de bu kuşağın özelliğini taşıdığı söylenebilir. Öğrencilerin eğitim gördükleri alandan mezuniyetleri sonrasında ücret beklentileri incelendiğinde (Tablo 3), 2324 TL ile 5000 TL arasında olduğu gözlemlenmiştir. Bu rakam TÜİK tarafından belirtilen Tekniker, Teknisyen ve Yardımcı Profesyonel meslek mensuplarının maaşlarının ortalamasındadır (Yıllık Ortalama: 37959, Aylık Ortalama: 3163). Öğrencilerin mezuniyet sonrası ekonomik koşulunu %71.3 oranında orta olarak beklediği (Tablo 3) görülmektedir. Bu sonuç öğrencilerin iyi bir ücret beklentisinin, belirtilen Z kuşağı özelliklerine uygun olmadığını ya da iyi bir ücret tanımının kişiden kişiye değişebileceğini

göstermektedir. Öğrencilerin iş beklentisi incelendiğinde, daha çok kamuda çalışmak istedikleri belirlenmiştir. Bu sonuç daha önce yapılan araştırmalarla (Bardakçı, 2019; Kaval ve Gökoğlan, 2020; Taşkiran ve ark., 2020) benzerlik göstermektedir. Ayrıca Z kuşağı özelliklerinde belirtilmiş olan iş güvencesi beklentisine ilişkin sonuçları teyit etmektedir.

Öğrencilerin kardeş sayıları ile ekonomik beklentileri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu farklılığın kardeş sayısı 1-2 olanlardan kaynaklandığı görülmüştür (Tablo 8). Bu öğrencilerin diğer öğrencilere göre iş olanakları beklentisinin artacağına yönelik düşüncelerinin daha yoğun olduğu görülmüştür. Bu sonuç kardeş sayılarının gelecek beklentisini etkilediğini gösteren sonuçlarla (Tuncer, 2011) benzerlik göstermektedir.

Öğrencilere sorulan, üniversite için yeniden tercih hakkınız olsaydı eğitim aldığınız programı yeniden tercih eder miydiniz sorusu ile mezuniyet sonrasındaki mesleki beklentilerinin (Tablo 4), mezuniyet sonrası ekonomik koşul beklentilerinin (Tablo 5), mezuniyet sonrası yurtiçinde veya yurt dışında çalışma beklentilerinin (Tablo 6), eğitimleri esnasında öğrendiği becerilerin iş bulma konusunda diğerlerinden pozitif yönde ayracağını düşünüyor musunuz sorularının (Tablo 7) ve mezuniyet sonrasında iş olanakları beklentisinin (Tablo 8) anlamlı bir ilişki içinde olduğu görülmüştür. Bu durumun Tablo 1'de gösterildiği üzere iş beklentilerinin azalması nedeniyle olduğu düşünülmektedir. Konuyla ilgili yapılan başka araştırmalarda öğrencilerin SHMYO tercihi yaparken iş beklentilerinin ve iş bulma endişelerinin yüksek olduğu belirtilmiştir (Benli ve Acar, 2017; Çiçek ve Ünlü, 2019; Küçük ve ark., 2019). Araştırma sonuçlarının bu araştırmaları destekleyici yönde olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin iş beklentilerinin ve iş bulma endişelerinin yüksek olmasının sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerden gelmeleri ile de ilgili olduğu (Erdoğan ve Akın, 2016; Şen ve ark., 2016; Gümüş ve Şen, 2018; Kahya, 2020; Olğun ve Yıldırım, 2019; Taşkiran ve ark., 2020), böyle ailelerden gelen gençlerin aile ekonomisine bir an önce katkı

verme çabası içerisine girdiği düşünülebilir. Bununla birlikte öğrencilerin iş olanakları konusundaki düşünceleri önemlidir. Öğrenciler sıklıkla (%43.4) iş olanaklarının artacağı beklentisi içerindedirler. Ancak yadsınamayacak bir öğrenci grubu (%35.9) iş olanaklarının azalacağını düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin aylık harcamaları ile mezuniyet sonrası ekonomik koşul beklentisi (Tablo 5) ve iş olanakları beklentilerinin (Tablo 8) anlamlı bir ilişki içerisinde bulunduğu sonucuna varılmıştır. Aylık harcamaları 0-500 TL olarak belirten öğrencilerin diğer öğrenci gruplarına göre daha fazla iş beklentisi içerisinde oldukları (Tablo 5) ve iş olanaklarının azalacağına yönelik beklentilerinin düşük olduğu (Tablo 8) görülmektedir. Bu sonuç öğrencilerin bir an önce iş bulma beklentisi içerisinde olduğunu, sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerden gelmeleri nedeniyle eğitim sonrasında hızla belirli bir gelir elde etmeyi hedeflediklerini (Erdoğan ve Akın, 2016; Şen ve ark., 2016; Gümüş ve Şen, 2018; Kahya, 2020; Olğun ve Yıldırım, 2019; Taşkiran ve ark., 2020), gösteren sonuçlarla doğru orantılıdır. Özellikle ekonomik durumu kötü olan öğrencilerin, eğitimleri sonunda gelir elde etme konusunda daha olumlu düşündükleri söylenebilir.

Öğrencilerin eğitimlerinin kendilerini iş bulma konusunda pozitif ayrıştıracağı düşüncesi ile öğrencilerin sınıfları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu ilişki incelendiğinde 1. Sınıf öğrencilerinin 2. Sınıf öğrencilerine göre iş bulma konusunda daha olumlu düşündükleri görülmektedir (Tablo 7). Bu sonuç daha önce yapılan araştırmalarla (Contuk ve Nas, 2019) aynı yönde sonuç verdiği gibi konuyla ilgili yapılan anlamlı olmayan sonuçlar da (Tuncer, 2011) bulunmaktadır. Öğrencilerin iş bulma konusunda 2. Sınıfa geldiklerinde olumsuz düşüncelerinin oluşmasının nedeni olarak daha önce meslekleriyle ilgili yetersiz bilgilere sahip olabilecekleri, eğitimleri esnasında meslekleri ve mesleklerinin istihdam durumları ile ilgili daha doğru bilgi edinmiş olmaları gösterilebilir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde SHMYO öğrencilerinin sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerinin çocuklarının yoğun olarak eğitim

aldığı bir okul olduğu görülmektedir. Öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeylerinin düşük olması dikkate değer bir sonuçtur. Eğitim düzeyi düşük ebeveynlerin çocuklarının üniversitede en alt düzey eğitim sunan meslek yüksekokulunu tercih etmeleri ya da tercih etmek zorunda oldukları düşünülmektedir. Bu okullara gelen öğrenci grubunun aylık harcamalarının da mezun olduktan sonra gelir beklentilerinin de orta düzeyde olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin kariyer yapma isteği içerisinde olmaları dikkat çeken bir sonuçtur. Öğrencilerin iş bulma endişelerinin oldukça yüksek olmasının, bu okullardan mezun olan öğrencilere iş imkânı sağlanabilmesinin oldukça önemli olduğunu göstermektedir. Ancak günümüzde en çok iş imkânı sağladığı düşünülen okullardan olan SHMYO'ların daha önceki yıllarda olduğu gibi iş imkânı sağlayamadığı, okuldan mezun olanların işsizlik sorunuyla karşılaşabildiği ve yığılmalar olduğu görülmektedir. Bu yığılmaların umutları bir an önce iş bulmak olan gençlerin umutsuzluğa sürüklenmesine ve toplumsal bazı sorunlara yol açabileceği düşünülmektedir. Çok zor şartlarda okuyan veya okumaya çalışan öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulabilmelerinin oldukça önemli olduğu düşünülmekte, meslek yüksekokulu planlamalarının ve öğrenci kontenjanlarının, mezuniyet sonrasında iş bulunabilecek şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir. Bu şekilde planlamanın yapılmaması durumunda öğrencilerde ve ailelerinde nesiller boyunca kalıcı olacak yoksulluğun oluşabileceği öngörülmektedir. Öğrencilerin, özellikle SHMYO okuyanların yarıdan fazlasının yurt dışına gitmek istemeleri de bu bağlamda incelenmelidir. SHMYO öğrencilerinin durumundan, diğer okul ve fakültelerinin durumunun daha olumsuz olabileceği de tahmin edilmektedir. Bu nedenle meslek yüksekokulları yeniden planlanmalı, iş bulma güvencesi sağlayan programların açılmasına, iş sağlama güvencesini kaybeden programların dönüştürülmesine öncelik verilmelidir.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada herhangi bir kişi ya da kurumla ilgili çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

Acar S (2020) Kamu sağlık sektöründe beyaz yakalı taşeron çalışanlar: Fırat Üniversitesi Hastanesi Örneği. JECS 61 (1), 1-22.

Açıkgöz A (2019) Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu son sınıf öğrencilerinde umutsuzluk düzeyi ve ilişkili etmenler. SDUSBED 10 (1), 5-12.

Algün ZC, Düğür T (2019) Türkiye'de fizyoterapistlik mesleği. <http://www.sdplatform.com/Dergi/1162/Turkiyed-e-fizyoterapistlik-meslegi.aspx>. Erişim 12 Ekim 2020.

Baltacı IK (2020) Genç işsizliği ve geleceğe uzanan zorlu işgücü piyasası koşulları: Diyarbakır, Suriçi Bölgesi Örneği. AİD 53 (1), 119-152.

Bardakçı S (2019) Öğrencilerin üniversite ve bölüm tercihlerini etkileyen faktörlerin incelenmesi: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO örneği. CUMUİİBF 20 (2), 356-373.

Benli AR, Acar E (2017) Yaşlı Bakım Teknikerliği Bölümü son sınıf öğrencilerinin mesleklerine yönelik kaygı düzeyleri ve etkileyen faktörler. İTOBİAD 6 (5), 2512-2521.

Bower KM (2003) When to use Fisher's exact test. In American Society for Quality, Six Sigma. Forum Magazine 2 (4), 35-37.

Contuk Y, Nas Y (2019) Y kuşağının istihdam beklentileri üzerine bir inceleme: Fethiye Ali Sıtkı Meharet Koçman Meslek Yüksekokulu örneği. İJMEB 15 (2), 484-502.

Çiçek H, Ünlü G (2019) Z kuşağının kariyer beklentileri: Lise öğrencileri üzerinde bir uygulama. SELCUKSBMYD 22 (2), 447-458.

Eğilmez M (2020) Ekonomi Sözlüğü. <http://www.mahfiegilmez.com/p/ekonomi-sozlugu.html>. Erişim 21 Kasım 2020.

Erdoğan EG, Akın B (2016) Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeyleri. EÜHFD 32 (1), 72-89.

Gölpek F, Yıldız K (2019) Kamu üniversitelerinde kayıtlı öğrencilerin sosyo-ekonomik statüsü üzerine bir araştırma: Şırnak Üniversitesi örneği. HIGHEREDU-SCI 9 (3), 460-473.

Gümüş R, Şen MA (2018) Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin alan tercihlerinin ve mesleğe bakış açılarının değerlendirilmesi. DUZGEF 33, 91-102.

Kahya Y (2020) Gençlerin yaşam kalitesi ve gelecek beklentileri. BMİJ 8 (1), 950-968.

Kamubiz (2020) 50 bin paramedik atama bekliyor. <http://www.kamubiz.com/saglik/50-bin-paramedik-atama-bekliyor-h4313.html>. Erişim 5 Aralık 2020.

Kaval U, Gökoğlan K (2020) Üniversite öğrencilerinin kariyer eğilimleri: Dicle Üniversitesi örneği. DİİBFD 10 (19), 248-260.

Kızıldağ D, Cansever D (2019) Z kuşağı ne ister? İşveren markası perspektifinden üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. SOBIAD Ekonomi & Siyaset Özel Sayısı, 303-324.

Küçük U, Usta G, Torpuş K (2019) Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeyleri. ACU Sağlık Bil Derg 10 (3), 367-372.

Olgun S, Yıldırım B (2019) Yaşlı bakımı ve evde hasta bakımı programı öğrencilerinin öğrenim gördükleri programa ilişkin görüş ve beklentileri. Hem Bil Derg 2 (2), 9-13.

Öztürk A (2019) Bölüm var atama yok!!!. <https://www.istiklal.com.tr/kose-yazisi/bolum-var-atama-yok/425649>. Erişim 24 Ekim 2020.

Öztürk F (2017) Sağlıkçılar uyarıyor: 470 bin diplomalı sağlıkçı atanmayı bekliyor. BBC. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-42416586>. Erişim 11 Ekim 2020.

Öztürk M, Yurdağül G, Tatlıbadem B (2016) Yaşlı bakım teknikeri öğrencilerinin bölüme yönelik düşüncelerinin umutsuzluk düzeylerine etkisi. Güm Üni Sağlık Bil Derg 5 (2), 1-9.

Şen A, Erdivanlı B, Hüseyinoğlu Ü, Köksal E, Çeğin MB, Silay E, Tomak Y (2016) Anestezi teknikerlerinin shmyo eğitimiyle ilgili görüşleri ve mesleki beklentileri: Anket çalışması. Kafkas J Med Sci 6 (2), 110-114.

Taşkıran N, Kalı N, Kıvrak EN, Türkseven N, Yıldırım GÖ (2020) Son sınıf hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğine, rollerine ve mesleğin geleceğine ilişkin görüşleri. Hast Önc Derg 5 (1), 43-56.

Temel M, Çelikkalp Ü, Bilgiç Ş, Saraçoğlu GV (2020) Hemşirelik öğrencilerinin mezuniyet sonrasına yönelik mesleki kaygıları ve etkileyen faktörler. ATAUNİHEM 23 (1), 23-34.

Tuncer M (2011) Yükseköğretim gençliğinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma. Elect Turkish Stud 6 (2), 935-948.

Turan Ü, Kayıkçı K (2019) Lise son sınıf öğrencilerin meslek seçiminde ailenin rolü. Elect Turkish Stud 14 (4), 2797-2816.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2021) Gelir dağılımı ve yaşam koşulları istatistikleri. http://tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1011 . Erişim 15 Şubat 2021.

Ünlü TN, Bakkal E, Gökbudak A (2019) Tıbbi sekreterlerin mesleklerini algılama biçimleri ve gelecekte beklenen beklentileri. Biruni Üni. Sağlık ve Eğitim Bil Derg 3 (Bahar), 1-10.

Yüksek Öğretim Kurumu Meslek Atlası (2019) <https://yokatlas.yok.gov.tr/meslek-onlisans.php?b=19548>. Erişim 27 Ekim 2020.

Zencir G (2016) Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik tutumları ile hemşirelik tercihi arasındaki ilişki: Türkiye Örneği. DEUHYOD 9 (2), 30-37.